

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIETS HÄLSOSKYDDSANVISNINGAR FÖR BEGRAVNINGAR UNDER COVID-19-EPIDEMIN

Denna anvisning av social- och hälsovårdsministeriet ersätter den tidigare anvisningen som gavs den 7 april 2020. I anvisningen finns uppdaterade länkar till det svenskspråkiga materialet på Institutet för hälsa och välfärds webbplats.

Denna anvisning från social- och hälsovårdsministeriet kompletterar Institutet för hälsa och välfärds tidigare [anvisning](#) i genomförandet av hälsoskyddslagen (763/1994). Dessa anvisningar ska tillämpas vid hantering, förvaring, transport och begravning av avlidna personer.

Enligt aktuella uppgifter medför hantering av den avlidna, med undantag för obduktionen, inte några större risker. Det bör dock noteras att eventuellt sekret, inklusive avföring, kan vara smittkällor. Därför måste man skydda sig mot fysisk kontakt.

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten har rätt att meddela enskilda förbud och förelägganden som är nödvändiga för att avhjälpa eller förebygga sanitära olägenheter i enlighet med 51 § i hälsoskyddslagen.

HANTERING AV EN AVLIDEN

I 41 § i hälsoskyddsförordningen ingår bestämmelser om att *om den avlidne har lidit av en smittsam sjukdom och smittorisk fortfarande föreligger, ska den som har utrett dödsorsaken underrätta den som behandlar liket om detta.*

I bekräftade covid 19-fall märks den avlidnas smittrisk på identifieringsmärkningen eller på svepningen.

Personer som tar hand om den avlidna bör vara förtrogna med omhändertagandet av avlidna personer med bekräftad eller misstänkt coronavirusinfektion. Hälso- och sjukvårdspersonalen ska se till att andra personer som är i kontakt med den avlidna får handledning i hur man iakttar försiktighetsåtgärder och använder skyddsutrustning. Om det inte finns tillräckligt med skyddsutrustning eller övervakande personal, ska personer som inte hör till hälso- och sjukvårdspersonalen undvika fysisk kontakt med den avlidna.

Den avlidna kan visas upp för de anhöriga efter kistläggningen. Då måste man sköta den normala hygien och tvätta händerna. Man bör undvika att röra den avlidna. Om de anhöriga rör den avlidna, ska de använda den skyddsutrustning som beskrivs i anvisningarna nedan och få anvisningar om användningen av denna utrustning av hälsovårdspersonalen.

Institutet för hälsa och välfärd har gett anvisningar (på finska) om vilka saker som ska beaktas när den avlidna visas upp samt om skydd

<https://thl.fi/sv/web/infektionssjukdomar/sjukdomar-och-mikrober/virussjukdomar/coronaviruset-covid-19/behandlingsanvisningar-for-avlidna-vid-bekraftad-eller-misstankt-covid-19-infektion>

Om utrustning eller anvisningar inte finns att tillgå, kan den avlidna inte beröras. Det bör noteras att sekret och vätskor från den avlidna, liksom även avföring, kan utgöra en infektionsrisk.

FÖRVARING AV AVLIDNA PERSONER

Enligt 41 § i hälsoskyddsförordningen ska ett lik annanstans än i sjukhusutrymmen förvaras i en för ändamålet lämplig tät kista eller motsvarande före begravningen.

Då de anvisningar som getts om hantering av avlidna följs, medför den avlidna enligt nuvarande uppgifter inte någon infektionsrisk. Kistor eller likpåsar märks inte separat med ett klistermärke eller någon annan märkning om smittriskan.

Vid förvaring av avlidna ska särskild vikt alltid fästas vid att vätskor eller sekret från den avlidna inte kan rinna ut utanför kistan eller påsen där den avlidna förvaras. Rengöringsmedel som är avsedda för sjukhusbruk används vid rengöring av förvaringsmaterial och -lokaler som varit i kontakt med de avlidna. De avlidna ska förvaras i kall temperatur (+2 –+8 °C). De avlidna får inte bli frysta eftersom smältningen leder till att vätskor rinner ut.

Vid förvaring av avlidna ska man förbereda sig för möjligheten att man inte kan tillämpa normala processer. Då ska lämpliga förvaringssätt beaktas:

- Om likpåsar används i stället för kista: Vid förvaring av personer som avlidit på grund av covid-19 ska särskild vikt fästas vid att vätskor eller sekret från de avlidna inte rinner ut utanför den påse som använts för förvaring. Därför måste man se till att likpåsar inte går sönder eller spricker.
- Det kan bli aktuellt att tillfälligt förvara avlidna i andra förvaringslokaler än sådana som normalt är avsedda för dem, till exempel i kylhallar, kylbilar, kylcontainrar: Vid förvaring av personer som avlidit i covid-19 ska särskild vikt fästas vid att vätskor eller sekret från den avlidna inte kan rinna ut utanför kistan eller påsen som använts för förvaring av den avlidna.
- I alla förvaringslokaler och -lösningar som gäller den avlidna ska det beaktas att kylkapaciteten i varje lokal räcker till för förvaring och att verksamheten inte medför sanitära olägenheter.

Alla avlidna ska behandlas med respekt. Utgångspunkten är att de avlidna inte ska staplas ovanpå varandra. Att förvara de avlidna på varandra i påsar eller i förhållanden där förändringarna efter döden fortskrider snabbt, ökar risken för att den avlidna personens sekret hamnar i omgivningen.

TRANSPORT AV DEN AVLIDNE TILL FÖRVARINGSLOKALEN / KAPELLET

Enligt 41 § i hälsoskyddsförordningen är liktransport tillåten endast i för ändamålet reserverat fordon.

I samband med transport av avlidna får fordonet inte användas för något annat ändamål.

Det fordon som transporterar liket ska hanteras i enlighet med de anvisningar för rengöring och desinficering som gäller under normala förhållanden.

AVLIDNA SOM KOMMER FRÅN UTLANDET ELLER TRANSPORTERAS TILL UTLANDET

Överenskommelsen om transport av lik (SRF 13/1989) iakttas.

BEGRAVNING AV AVLIDNA

Enligt 40 § i hälsoskyddsförordningen *ska ett lik utan dröjsmål begravas i en tät, för ändamålet lämplig kista eller motsvarande, eller kremeras i ett krematorium.*

De avlidna som har konstaterats eller misstänks ha haft covid-19 kan begravas eller kremeras på normalt sätt utan dröjsmål. Under covid 19-epidemin ska de avlidna begravas inom tre veckor från att begravningstillståndet har utfärdats.

DISTRIBUTION

De kommunala samarbetsområdena för miljö- och hälsoskyddet
Regionförvaltningsverken
Undervisnings- och kulturministeriet
Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården
Institutet för hälsa och välfärd
Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland, Kyrkostyrelsen (evangelisk-lutherska kyrkan)
Ortodoxa kyrkan i Finland, Kyrkostyrelsen (ortodoxa kyrkan)
Suomen Hautaustoiminnan keskusliitto Ry - Begravningsverksamhetens centralförbund i Finland ry
Suomen Hautaustoimistojen Liitto ry
Företagarna i Finland
Ålands landskapsregering